

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ศิริเพ็ญ อรัญศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศิริเพ็ญ อรัญศิริ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)
..... กรรมการ
(ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา และแนะแนวทางที่ถูกต้อง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี ประธานหลักสูตรวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม ประธานร่วมควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์จารี มณีศรี กรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด และ ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประสานงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ร่วมรุ่น ทุกคนที่ให้อำลัใจให้การช่วยเหลือต่าง ๆ จากการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ในครอบครัวญาติ และครอบครัวอุดมผลทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ ในการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

ศิริเพ็ญ อรัญศิริ

47990628: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน/ ความผูกพันต่อองค์กร/ บรรณารักษ์/ ประสิทธิภาพของห้องสมุด
สถานศึกษา/ เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ศิริเพ็ญ อรัญศิริ: ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์
ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (JOB SATISFACTION AND ORGANIZATION COMMITMENT
OF LIBRARIANS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL LIBRARIES UNDER THE OFFICE
OF BASIC EDUCATION COMMISSION IN THE EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT AREA)
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ภารดี อนันต์ฉาวี, กศ.ค., เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ค.ค. 119 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและ
ความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมทั้งเพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์และตัวแปรด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์
ที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุด
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันต่อองค์กร และประสิทธิภาพของห้องสมุด
สถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์ห้องสมุด
สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบรรณารักษ์ มีความสัมพันธ์
กับประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
4. ปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จในงาน และด้านลักษณะของงาน
สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา ดังปรากฏดังสมการ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = .446 + .325 (X_1) + .121 (X_2)$$

47990628: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: JOB SATISFACTION/ ORGANIZATION COMMITMENT/ LIBRARIANS/ EFFECTIVENESS OF SCHOOL LIBRARIES/ EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT AREA

SIRIPEN ARUNKEEREE: JOB SATISFACTION AND ORGANIZATION COMMITMENT OF LIBRARIANS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL LIBRARIES UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION IN THE EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT AREA. THESIS ADVISORS: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., CHAROENWIT SOMPONGTHUM, Ph.D. 119 P. 2007.

The purposes of the study were to examine the level of job satisfaction and organization commitment of librarians affecting the effectiveness of school libraries under the Office of Basic Education Commission in the Eastern Seaboard Development area, as well as to investigate the relationship between variables on job satisfaction and organization commitment of librarians that could help predict the effectiveness of school libraries. The samples used for the study were 269 school librarians. The instrument used for collecting the data was a rating – scale questionnaire. Statistical devices used for analyzing the data were mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation, and stepwise multiple regression.

The summary of the findings were as follows:

1. Job satisfaction, organization commitment of librarians, and effectiveness were rated at a high level.
2. The effectiveness of school libraries were rated at a moderate level.
3. Job satisfaction and organization commitment of librarians correlated with the effectiveness of school libraries at a moderate level.
4. The factors of job satisfaction and job type could predict the effectiveness of school libraries. The equation of raw score was shown as follows:

$$\hat{Y} = .446 + .325 (X_1) + .121 (X_2)$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การบริหารและสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน	
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	12
การบริหารงานห้องสมุดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา	
ขั้นพื้นฐาน.....	17
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	19
ความผูกพันต่อองค์การ.....	25
ประสิทธิผลขององค์การ.....	31
ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันต่อองค์การ	
และประสิทธิผลขององค์การ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามจังหวัดและเขตที่ตั้ง.....	50
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน.....	59
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความสำเร็จในงาน โดยรวม และรายข้อ.....	60
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการยอมรับนับถือ โดยรวม และรายข้อ.....	61
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านลักษณะของงาน โดยรวม และรายข้อ.....	62
6	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความรับผิดชอบ โดยรวม และรายข้อ.....	63
7	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความก้าวหน้า โดยรวม และรายข้อ.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความผูกพันต่อองค์การ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน..... 65
9	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความผูกพันต่อองค์การ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านการแสดงตน โดยรวม และรายข้อ..... 66
10	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความผูกพันต่อองค์การ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความเกี่ยวข้องกับองค์การ โดยรวมและรายข้อ..... 67
11	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของความผูกพันต่อองค์การ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความภักดีต่อองค์การ โดยรวมและรายข้อ..... 68
12	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน..... 69
13	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิต โดยรวมและรายข้อ..... 70
14	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านประสิทธิภาพของห้องสมุดสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ 71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความสามารถปรับตัวและพัฒนาของห้องสมุด โดยรวมและรายชื่อ.....	72
16 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของห้องสมุด โดยรวมและรายชื่อ.....	73
17 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และ ความผูกพันต่อองค์กรกับประสิทธิผลของห้องสมุดสถานศึกษา.....	74
18 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามกรอบความคิดในการวิจัย.....	75
19 อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ และคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	76
20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ประสิทธิผลของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก จากตัวแปรต่าง ๆ.....	77
21 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจาก 2 ปัจจัย ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลของห้องสมุด สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเล.....	77
22 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์.....	116
23 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์กร ในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์.....	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24	คำอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลของ ห้องสมุดสถานศึกษา..... 118

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบความคิดในการวิจัย.....	6
---	----------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University